

GION NÁNDOR

## Nemesi származékok

Azon a szombat délutánon, amikor komolyan fontolgatni kezdtem, hogy ki lépek a bútorgyárból, valamiért valamennyien ingerültek voltunk. Komoran pálinkázgattunk a felsöpört asztalosműhely sarkában, és tele szájjal szidtuk Bruzsinszkit, a lengyel nemesi származású féllábú portást, aki egyre pimaszabbul viselkedett velünk szemben, jóformán mindennap átkutatta a táskáinkat, és olyan harsányan és közönséges módon lármázott, ami egyáltalán nem illett egy lengyel nemeshez. Emiatt én továbbra sem hittem el, hogy Bruzsinszki lengyel nemesi származék, egyáltalán nem tudott lengyelül, és hiányzott belőle minden kifinomultság, ami szerintem az előkelő származású embereket jellemzi mindenütt a világon, Dosztán Feri ellenben éppen minősíthetetlen modora miatt szentül meg volt győződve, hogy Bruzsinszki tényleg nemesi származék, mert Dosztán Feri szerint a nemesurak a történelem folyamán mindenütt a világon fennhéjázóan és gorombán viszonyultak embertársaikhoz. Efölött már sokszor összevitakoztunk, azon az ingerült szombaton is vitakoztunk, de nem veszünk össze, mert mindketten egyformán utáltuk Bruzsinszkit, így hát inkább őt szidtuk, és ahogyan fogyott a pálinka, mi is egyre hangosabbak lettünk.

Akkor jött be a műhelybe Cvijanovics főmérnök. Szúrós tekintettel mért végig bennünket, mert ő szigorú ember volt, aki nem tűrt semmiféle fegyelméletlenséget és henyéséget, ezenkívül parancsolóan jó természetű, szép szál férfi volt, majdnem olyan magas, mint én, különösen, ha kihúzta magát, márpedig ő mindig egyenes derékkal járt, én viszont kissé meggörbítettem a hátamat, így lettünk majdnem egyforma magasak, bár én még rossz testtartással is magasabb voltam egy kicsit, talán ezért nem rejtettem el a pálinkásüveget, amely akkor éppen az én kezemben volt.

– A műhelyben szigorúan tilos szeszes italt fogyasztani – mondta Cvijanovics, a tőle megszokott szigorúsággal.

– Erre a hétre befejeztük a munkát – mentegetőzött Korhanecz Tamás. – Sokat dolgoztunk, és igen elfáradtunk.

Cvijanovics beleszimatolt a levegőbe, és megkérdezte:

– Ki hozta be a pálinkát?

– Én – mondtam, bár ez nem volt igaz, a pálinkát Szilágyi Lajos hozta be a műhelybe, de ő nem akart elmenni a bútorgyárból, kár lett volna bajba keverednie.

Cvijanovics kivette kezemből az üveget és kortyolt belőle. Ízlelgette a pálinkát, elfintorodott az arca, visszaadta az üveget és azt mondta:

– Gyöngé és bűdös.

– Montegrói törkölypálinka – mondtam, és már-már elvigyorodtam, de a hátamat is meghajlítottam valamennyire.

– Ez nem igaz! – mondta a főmérnök, és már megint szúrtak a szemei, s megkérdezte tőlem: – Jó asztalos vagy?

– Én vagyok a legjobb – mondtam önérzetesen, és ez igaz is volt, senki sem vitatta el a műhelyben.

– Hétfőn reggel jelentkezz nálam az irodában – mondta Cvijanovics sértődötten és parancsolóan. – Velem jössz a Kerámiába. Az igazgató új bútorokat akar rendelni tőlünk. Majd összeírod, hogy mire van szükség. És ott majd kapsz igazi montenegrói törkölypálinkát.

Bólintottam, hogy rendben van, a főmérnök meg szálfaegyenesen kivonult a műhelyből, nem pattogott már többet, mi mégis csendben maradtunk. Körbeadtuk az üveget, és csak akkor szólalt meg Szilágyi Lajos:

– Büszke emberek ezek a hegyi lakók. Könnyen megsértődnek.

– Szeretnek hetvenkedni és parancsolgatni – mondta Dosztán Feri. – Lehet, hogy nemesi származásúaknak hiszik magukat.

– Nagyon összetartanak – mondta Korhanecz Tamás. – Ezt megtanulhatnánk tőlük. Időnként piszkoskodnak egymással, de azért összetartanak, és segítik egymást. A Kerámia igazgatója is montenegrói. Azt hiszem, Tausannak hívják.

– Kilibarda főmérnökkel is találkozni fogsz – fordult felém Szilágyi Lajos. – Azt mesélik, egy kastélyban pöffeszkedik ott a Tisza mellett, a Kerámia közelében.

– Nem kívánok találkozni azzal a gyilkossal – tiltakoztam.

– Minden bizonnyal találkozni fogsz vele – mondta Korhanecz Tamás. – Cvijanovics rendszeresen meglátogatja Kilibardát. Nem szeretik egymást, de azért összetartanak. Tanulhatnánk tőlük. Cvijanovics rendszeresen eljár a Kerámiába, úgy tesz, mint ha üzletelne az igazgatóval, aztán meglátogatja Kilibardát a pazar kastélyban. Mindig visz valakit magával a gyárból, és ilyenkor nem a sofőrje, hanem Franciska, a titkár-nője vezeti a kocsiját. És igen gyűrötten szokott visszatérni.

– Nem kívánok Kilibardával találkozni – tiltakoztam továbbra is.

– Ha Franciska vezeti a kocsit, biztos lehetsz benne, hogy találkozol vele – mondta Szilágyi Lajos.

– Ezekkel a nemesi származékokkal még mindig nem tudunk elbánni – mondta keserűen Dosztán Feri.

– Kilibarda alapjában véve rendesen viselkedett itt a gyárban, és értette a munkáját – vigasztalt Korhanecz Tamás.

Kilibarda főmérnök tényleg rendesen viselkedett a gyárban, igaz, hogy hosszú bajuszával és hosszú hajával eléggé marcona jelenség volt, parancsolgatni is szeretett, de nem akart fegyelmezni és megnevelni bennünket minden áron, és az ő idejében sokkal szebb bútorokat csináltunk, mint Cvijanovics keze alatt. Ki tudja, milyen sokáig csináltuk volna még a szép bútorokat, de Kilibarda egy nyári estén rálőtt Sebők Jánosra, a birkózóedzőre. A gyilkossági kísérlet megdöbbentett valamennyiünket, nem értettük, hogy a főmérnökünk miért vetemedett ilyesmire, ezért hát elmentünk a bírósági tárgyalásra, ahol egy ékesszóló védőügyvéd mindent megmagyarázott, amint már azt az efféle védőügyvédek szokták. Természetesen azzal kezdte, hogy Kilibardának viszon­tagságos ifjúkora volt. Szüleivel érzékeny lelkű suhancként jött le messziről, a montenegrói hegyekből a síkságra, egy magyarok lakta faluba, kezdettől fogva idegesítette, hogy a magyarok számára érthetetlen nyelven beszélnek, és mivel a hegyekben tekintélyes öregemberek azt sulykolták belé, hogy ő a legkiválóbb nemzet tagja, igen harciasan viszonyult az őshonos fiúkhoz, minduntalan verekedéseket kezdeményezett, holtan igen vékonycsontú, nyiszlett gyerek volt. Az őshonos fiúk kezdetben még így is visszahőköltek előle, megpróbálták lecsillapítani, időnként szelíden félretolták, Kilibardát ez még jobban feldühítette, még harciasabb lett, mire az őshonos fiúk kíméletlenül felpofozták, többször egymás után. Nagy megrázkódtatás volt az életében, ezért ami-

kor a városba került, beiratkozott a vasutasok birkózóegyesületébe. Szorgalmasan járt edzésekre, tehetséges birkózónak tartották, jó versenyző lehetett volna belőle, csak-hogy a vasutasok klubjában az ő súlycsoportjában, a pehelysúlyban versenyzett egy nálánál is tehetségesebb birkózó, név szerint Sebők János, aki folyton kiszorította őt az első csapatból. Kilibarda az edzéseken dühödten próbálta leteperni Sebők Jánost, de az minduntalan a földhöz nyekkentette, és amikor már Sebők János ráunt a dühöngésre, péppé morzsolta Kilibarda jobb fülét. A tapasztalt kötöttfogású birkózók nagyon értenek az ilyesmihez. Az ember ha távolabbról nézi őket, azt hinné, hogy csak fogdossák és taszigálják egymást, közben pedig keményen dörzsölik az ellenfél fülét. Kilibardának is összeroppant a jobb füle, kicsire zsugorodott, olyan lett, mint a megolvadt, és hirtelen megdermedt gyertyaviasz egy fekete csészealjon, vagy mint egy simára csiszolt, lapos kavics valamelyik folyó partján, vagy mit tudom én, szóval alig emlékeztetett emberi fülre. Ez volt Kilibarda életében a második nagy megrázkódtatás. Felhagyott a birkózással, hosszúra növesztette a haját, hogy eltakarja megnyomorított jobb fülét, hosszú bajuszt növesztett, hogy tekintélyesebbnek látszszék, mérnöki diplomát szerzett, eljött hozzánk főmérnöknek, megnősült, a montenegrói hegyekből hozott magának feleséget, arra számított – és ezt néha mondta is –, hogy majd a fiai fogják bebizonyítani, hogy melyik nemzet a legkülönb a világon. Két szép lánya született. Kilibarda megkeseredett, és keserű szemrehányásokkal illette feleségét, őt kárhóztatta, amiért nem szült neki fiúgyerekeket. Addig kárhóztatta, hogy végül az asszony a két kislánnyal elköltözött Cvijanovicshoz, aki szintén nálunk mérnökösködött, és aki kinézésre jobban beleillett a világ legkiválóbb nemzetének példányai közé, mint Kilibarda, bár gyöngébb szakember volt, és ezt mindenki tudta a bútorgyárban. Kilibarda életének ezt a harmadik nagy megrázkódtatását már nem tudta vér nélkül elviselni. Elővette pisztolyát, és egy nyári estén elment a vasutasok klubháza elé. Sebők János akkor már felhagyott a versenyzéssel, sikeres edző lett, azon az estén is az ifjú birkózókat okította, és amikor edzés után kijött az utcára, Kilibarda kétszer mellbe lötte.

A védőügyvéd mindezt sokkal meghatóbban és részletesebben mondta el, tulajdonképpen mindent megmagyarázott, mérhetetlenül sajnálta védencét, és felmentő ítéletet kért. A bíróság nem hozott felmentő ítéletet, az ügyet az orvosszakértőkhöz utalták, és igencsak hosszúra nyújtották, Sebők János lassanként felépült sérüléséből, az edzősködést azonban abbahagyta, a későbbiekben pontozóbíróként jeleskedett a birkózómérkőzéseken, Cvijanovics közben főmérnök lett a bútorgyárban, Kilibarda megeltűnt a szemünk elől, legfeljebb találgatni lehetett, hogy hová került, és hogy hogyan alakult a sorsa.

– Szép kastélyban fogsz találkozni vele – bizonygatta Korhanecz Tamás. – Azt hiszem, rendszeresen vadászik őzekre és vaddisznókra a Tisza árterületén, és kényelmesen él fajtiszta vadászkutyaikkal körülvéve. Ezek a hegyi lakók összetartanak, és gondoskodnak egymásról, még akkor is, ha olykor elorozzák egymás feleségét.

– Utálom a nemesi származékokat – háborgott Dosztán Feri. – Lármáznak, parancsolgatnak, és általában kényelmesen élnek, anélkül, hogy igazából megdolgoznának ezért. Tőlünk persze elvárják, hogy keményen dolgozzunk, és még a szombati lazítások miatt is megdorgálnak bennünket.

– Nem biztos, hogy Kilibarda nemesi származék – mondta Szilágyi Lajos.

– Akkor sem volt joga lelőni Sebők Jánost – mondta Dosztán Feri. – Be kellett volna ismernie férfiasan, hogy Sebők János mindig jobb birkózó volt, mint ő. Ezt meg is mondanám neki, ha találkozna vele.

Én viszont egyáltalán nem akartam találkozni Kilibardával. Hétfőn reggel mégis be kellett mennem Cvijanovics irodájába. Reménykedtem, hogy nem Franciska, a titkárnő fogja vezetni a nagy vállalati gépkocsit. Franciska amolyan anyáskodó természetű középkorú asszony volt, engem is kedvesen és kedélyeskedve fogadott, de korához és természetéhez képest igen sportosan volt felöltözve, és ez rosszat sejtetett.

– Maga fuvaroz el bennünket a Kerámiába? – kérdeztem.

– Én – mosolygott Franciska. – Ne félj, nagyon jól vezetek, épségben hazahozlak benneteket.

– Hol van a sofőr? – kérdeztem.

– A sofőrök sokat fecsegnek – mondta kitérően Franciska.

– A nők többet fecsegnek, mint a sofőrök – mondtam barátságatlanul, mert nem értettem, hogy mire célozgat.

– A nők gondosan ápolják és tisztába teszik a beteg férfiakat.

– Engem még sohasem kellett ápolgatni – mondtam.

– Egyszer még szükséged lehet rá. Lehet, hogy hamarosan – titokzatosan tovább Franciska.

Cvijanovics is megjelent, és ő még titokzatosabb volt, mint a titkárnője, mert nem szólt semmit. A gépkocsiban is gondolataiba merülve hallgatott, Franciska keményen fogta a kormánykereket, tényleg ügyesen vezetett, vagy másfél óra múlva a Tisza mellett, a Kerámia előtt voltunk. A Kerámiáról csak annyit tudtam, hogy sokféle színű kerámia- és majolikacsempéket gyárt, és hogy igen jól gazdálkodó vállalat. Szerettem volna megnézni a gyáracsarnokot és az égetőkemencéket, de Cvijanovics egyenesen az igazgató irodájába menetelt, én kedvetlenül lépkedtem a nyomában, bementünk az igazgatóhoz, akit talán Tausannak hívtak, összeölelkezett Cvijanovicscal – ezek a hegyi lakók minduntalan ölelgetik és csókolgatják egymást –, Cvijanovics ettől mindjárt feloldódott, nevetett, ismerősei felől érdeklődött, leült egy fotelba, én is leültem, figyelmesen körülnéztem, az iroda falait kerámia- vagy majolikalapok borították, nem értek az ilyesmihez, mindenesetre szép fényes és színes lapok voltak, csak éppen túl sok volt belőlük, ezért nem nyerte meg tetszésemet az igazgatói iroda, hatalmas és izléstelenül hivalkodó fürdőszobára emlékeztetett. Túl sokáig nem bámészkodhattam, az igazgató egy üveg pálinkát és poharakat rakott elénk, teletöltötte a poharakat, Cvijanovics gúnyosan a szemembe nézett és azt mondta:

– Ez az igazi montenegrói törkölypálinka, nem pedig az az ócska lötyty, amit ti isztok szombat délutánokon. A szombati ivászatoknak egyébként is véget vetünk. De most igyál!

Ittam. Erős, jó pálinka volt, a falakra ragasztott fényes csempék egyből megszépültek tőle. Nagy gyorsan három pohárral diktáltak belém, akkor Cvijanovics utasított, hogy járjam végig az irodákat, gondosan szemrevételezzek mindent, és válaszoljam fel, hogy milyen bútorokkal varázsolhatnánk még szebbé a jól gazdálkodó vállalat irodaházát.

Végigjártam az irodákat, megmértem a falakat, jegyzeteltem és rajzoltam, körülöttem unott képű tisztviselők járkáltak, jóformán ügyet sem vetettek rám, az volt az érzésem, hogy egyáltalán nem veszik komolyan szorgoskodásomat. Ennek ellenére lelkiismeretesen szemrevételeztem és bemértem mindent, és szép új irodai bútorokat képzeltem a régiek helyére. Több mint két óra hosszáig tevékenykedtem, akkor visszamentem az igazgatói irodába, Cvijanovics párás szemekkel nézett rám, nem kérdezett semmit, nem érdeklődött elképzeléseim felől, az igazgatóval fecsegett számomra ismer-

retlen emberekről, és az igazi montenegrói törkölypálinkát töltögette a poharakba. Túl gyorsan töltögette, és én éreztem, hogy baj lesz. Szeretek inni, de nem szeretek be-rúgni, és nem szeretem az olyan embereket, akik túl gyorsan isznak. Újabb üveg került az asztalra, ebből is jócskán fogyasztottunk, de még kivártuk az ebédidőt. Csakhogy nem mentünk el sehova sem ebédelni. Könnyű járású pincérlányok ezüstös tálca-  
kon felszeletelt sonkát, kolbászt és sajtot hoztak be, égett már a gyomrom, mohón fala-  
toztam, és igen logikusan azt javasoltam, hogy most már váltsunk át borra, vagy in-  
kább sörre.

– Pálinkát iszunk! – jelentette ki parancsolóan és hullamereven Cvijanovics.

Így hát továbbra is a méregerős pálinkát ittuk, és én már biztos voltam benne, hogy ebből baj lesz. Figyelmeztettem Cvijanovicsot, hogy hamarosan be fogunk rúgni.

– Ez az ára annak, hogy bekerüljünk a szanatóriumba – mondta akadozó nyelvvél.

– Nem akarok bekerülni semmilyen szanatóriumba – riadoztam.

– Ez egy rendkívül jól őrzött szanatórium – motyogta Cvijanovics. – Nagyon nehéz bejutni oda.

– Egyáltalán nem akarok szanatóriumba kerülni – ismételtem.

De Cvijanovics akkor már elaludt, az arca nagyon fehér volt a színes irodában. Hátradőltem a fotelban, a mennyezetet néztem, kissé homályosan úgy láttam, hogy a mennyezeten is színes kerámia- vagy majolikalapok csillognak, reméltem, hogy nem hullanak a fejemre, behunytam a szemem, de akkor sebesen meglódu-  
ltam a fotel, erre gyorsan kinyitottam a szemem.

A színes csempék addigra már lehullottak. Nem értettem. Csúnya szürke meny-  
nyezetet láttam fölöttem, a mennyezetről hámlott a vakolat. És én nem a fotelben ül-  
tem, hanem egy vaságyon feküdtem, és színjőzan voltam. Ezt sem értettem. Meg-  
mozdítottam a fejem, és akkor láttam, hogy a bal karomból vékony műanyag cső kí-  
gyózik fölfelé egy üvegtartályba, amelyben víz, vagy vízhez hasonló folyadék volt. Fe-  
hér köpenyes, fiatal lány hajolt fölém, anyáskodva rám mosolygott, mint Franciska,  
a titkárnő, de ez a lány fiatalabb és szebb volt mint Franciska, és nem hiszem, hogy tu-  
dott gépkocsit vezetni.

– Álmodom? – kérdeztem.

– Nem álmodik – mondta a fiatal lány.

– Az előbb még kicsit mólés voltam, de most színjőzan vagyok – mondtam.

– Azt elhiszem – mondta a lány. – Szakszerűen kimostuk a gyomrát, és most in-  
fúziót kap.

– Hogyhogy kimosták a gyomromat? – hördültem fel. – Senki sem nyúlt hoz-  
zám. Ültem a Kerámia nevű gyár igazgatójának a szobájában, színes majolickacsempéket  
néztem, csak egy pillanatra hunytam le a szemem. Hová tűntek a színes kerámia- és  
majolikalapok?

A fiatal lány elkomolyodott, és komolyan kérdezte tőlem:

– Milyen nap van ma?

– Hétfő van – mondtam sértődöttem és színjőzanan. – Hétfő délután van.

– Hétfő éjszaka van – mondta a lány. – Mindjárt kedd lesz. Nézzen körül.

Körülnéztem. Koszos, lepusztult kórházi szobában feküdtem, vaságyak sorakoz-  
tak egymás mellett, a vaságyakon elbambult férfiak ültek gyűrött pizsamában, vaka-  
róztak, motyorásztak maguk elé, vagy hangtalanul gesztikuláltak. A lány felé fordul-  
tam, és megállapítottam:

– Maga ápolónő, ezek a fickók itt körülöttem meg valamennyien bolondok.

– Tényleg ápolónő vagyok – mondta a fehér köpenyes lány. – Ezek meg itt beteg emberek. Magát és a barátját is betegen hozta ide gépkocsin a Kerámiából egy jólelkű asszony még kora délután. Maga rendesen viselkedett, leszámítva azt, hogy elájult, és ezért nehezen tudtuk kihúzni a gépkocsiból. A barátja azonban nemcsak elájult, hanem tele is hányta a kocsit. Ő már nem először van itt nálunk, és mindig mocskosan érkezik.

– Hol van a barátom? – kérdeztem.

A lány a hosszú kórházi szoba vége felé mutatott. Felemelkedtem, és megláttam Cvijanovicot. Egy vaságyon ült a hosszú hajú és hosszú bajuszú Kilibardával szemben, mindkettőjükön gyűrött pizsama volt, és sakkoztak. Mindketten elesettnek és szánalmasnak látszóttak. Ekkor vettem észre, hogy rajtam is pizsama van. Ráförmedtem a jó-ságos ápolónőre:

– Vegye ki belőlem ezt a vackot!

Készségesen kihúzta karomból a vékony műanyag csövet, és az üvegtartállyal együtt eltűnt a szobából. Felpattantam az ágyról. Ahhoz képest, hogy nemrégén állítólag kimosták a gyomromat, erősnek és egészségesnek éreztem magam, és gyorsan el akartam menni a szegény bolondok közül. A szoba végébe siettem, és megálltam a sakkozó főmérnökök mellett. Cvijanovics felnézett rám, gyűrött arccal elmosolyodott, és azt mondta:

– Látod, mégis bekerültünk a szanatóriumba. Pedig módfelett nehéz bejutni. De én tudom a módját...

– Menjünk innen a fenébe – mondtam. – Nem akarok a bolondok között maradni ebben a koszfészekben.

– Reggelig nem engednek ki bennünket – mondta Cvijanovics. – Feküdj le és hunyd le a szemed.

Nem feküdtem le, továbbra is ott álltam mellettük, és egyáltalán nem tetszett, hogy mögöttem elmebajosok motyorásznak és mutogatnak. Cvijanovics halkán duruzsolt Kilibardának, arról próbálta meggyőzni, hogy a felesége jól van, ő, mármint Cvijanovics gondoskodik róla, és a kislányok is szépen növekednek. Engem nem érdekelt Kilibarda családja, kétségbeesésemben a sakkjátszmára igyekeztem figyelni. Cvijanovics nyeresre állt, de duruzsolás közben állandóan rontott az állásán. Nem bírtam ki, rászóltam:

– A bástyával lépjen.

Cvijanovics a királlyal lépett, teljesen feleslegesen és rossz helyre.

Még néhányszor segíteni akartam neki, de sohasem fogadta meg a tanácsaimat. Teljesen elrontotta a hadállást, és feladta a játszmát. Akkor Kilibarda villámló szemekkel felnézett rám, és a bajusza alól megkérdezte:

– Te magyar vagy?

– Igen.

– Hallom a beszédedről – mondta megvetően. – Tudsz sakkozni?

– Tudok.

– Ül le.

Cvijanovics átadta a helyét a vaságyon, és a fülembe súgta:

– Hagyjad, hogy győzzön.

Elkezdtünk sakkozni Kilibardával. Az egykori főmérnök az első tíz-tizenöt lépést nagyon okosan húzta meg, de azután már elkalandozott a tekintete, nem tudott a sakkfigurákra összpontosítani. Könnyedén megnyertem a partit, és aztán megnyertem még hármat. Akkor Kilibarda felállt, és fenyegetően azt mondta:

– Most birkózni fogunk.

Én is felálltam, majdnem egy egész fejfel magasabb voltam Kilibardánál, és leg-  
alább húsz kilóval súlyosabb.

– Erősebb és fiatalabb vagyok, mint maga – mondtam békülékenyen.

– Nem hiszem, hogy erősebb vagy – mondta Kilibarda, és átkulcsolta a dere-  
kamat.

A réveteg bolondok elhúzódtak a közelünkből. Kilibarda erőlködött, de meg sem  
bírt mozdítani. Erre a nyakam köré fonta a jobb karját, húzta lefelé a fejemet, csípő-  
dobással próbálkozott volna, de én kiegyenesítettem a hátamat, szálfegyenes lettem,  
akár Cvijanovics, a nyakamba kapaszkodó Kilibardát felemeltem a földről, és pontosan  
Cvijanovics arcába néztem, aki kétségbeesetten súgta felém:

– Engedd, hogy legyőzzön.

De én csak álltam kimerevedve, Kilibarda rángatta a nyakamat, aztán levegőben  
kalimpáló lábakkal is valahogy a hátam mögé került, és ekkor már a torkomon volt a  
jobb karja, fulladozni kezdtem. Nem sokat tudok a birkózás szabályairól, de abban  
biztos voltam, hogy ez szabálytalan fogás. És Kilibarda még a fületem is dörzsölni  
kezdte. Elegendő lett az egész kínlődásból, meg felháborodtam is egy kicsit, így hát egy-  
szerűen hanyatt dobtam magam. A padlóra vágódtam, azazhogy Kilibarda vágódott  
a padlóra, én meg teljes súlyommal rázuhantam. Szinte hallottam, hogy ropognak a  
csontjai alattam. Karja lehanyatlott a torkomról.

Feltápáskodtam, Kilibarda alétan hevert a padlón, orrából vér szivárgott, el-  
áztatta hosszú bajuszát. Fehér köpenyes ápolók rohantak be, Kilibardát felmosták,  
Cvijanovicsot és engem kituszkoltak a folyosóra, elének rakták a ruháinkat, és idegesen  
ránk parancsoltak, hogy tűnjünk el a szanatóriumból. Felöltöztünk és kimentünk az  
épületből, amely kívülről is éppen olyan mállott és elhanyagolt volt, mint belül. A ka-  
pu előtt ott állt a vállalati gépkocsi, Franciska türelmesen várt bennünket a kor-  
mánykerék mögött, és amikor beszálltunk az autóba, hozzám fordult és gúnyosan azt  
mondta:

– Hát mégis ápolásra szorultál, nagyfiú. Órákig takarítottam az autót utánatok.

– Én szobatiszta voltam újultan is – mondtam.

– Olyan voltál, mint egy rongybábu – mondta Franciska, és a kocsival belehajtott  
a sötétségbe.

Cvijanovics, mintha magának beszélne, halkán megjegyezte:

– A mi hegyeink között általában magasra nőnek a férfiak.

– Tudom – mondtam.

– Az olyan satnya férfi, mint Kilibarda, ritkaságnak számít.

– Lehet – hagytam rá.

– Nem lett volna szabad ilyen csúnyán elbánnod vele. Nem tudja elviselni, ha le-  
győzi valaki.

– Senki sem szereti, ha legyőzik – mondtam.

– Ez most hosszú időre visszaveti a gyógyulásban – mondta Cvijanovics.

– Hamarosan kilépek a bütorgyárból – mondtam.

– Egy szóval sem említettem, hogy el kell menned a gyárból.

– Elmegyek – mondtam. – Idegesít a gépek zúgása. És idegesít az a sok nemesi  
származék. Pimaszkodnak, handabandáznak, holott még rendes kastélyuk sincs, nyi-  
korgó vaságyakon alszanak éjszakánként.

– Nem ismerek egyetlen nemesi származású dolgozót sem a gyárban – mondta Cvijanovics.

– Pedig sok van belőlük. Például Bruzsinszki. Ősei lengyel nemesek voltak.

– Ki az a Bruzsinszki?

– A féllábú portás.

– Lengyel nemesektől származik? – csodálkozott Cvijanovics. – Sohasem hittem volna. Egyébként nagyon rendes embernek látszik.

– Egyáltalán nem rendes ember – mondtam.

Ezután már nem beszéltünk többet, hagytuk, hogy az anyáskodó természetű Franciska csendben hazavigyen bennünket. A szakszerű gyomormosás után most már igazán legokosabb volt minél előbb pihenőre térni. Akár egy nyikorgó vaságyon is. Abban az időben történetesen én is vaságyon aludtam éjszakánként.

